

ကြက်သွန်နီ (Kyet-thun-ni)

Allium cepa Linn.
 (Family) ALLIACEAE / LILIACEAE

- အင်္ဂလိပ်အမည် (English Name) : Onion
- ကချင်အမည် (Kachin Name) : Shakau
- ချင်းအမည် (Chin Name) : Kaisun
- မွန်အမည် (Mon Name) : Canone Casau
- အပင်ပုံသဏ္ဍာန် (Habit) : ပင်စေ့ (Herb)
- အသုံးအဆောင်အစိတ်အပိုင်း (Part Used) : ဥ (Bulb)

ဆေးကုတ်ဝင်ခြင်း (Medicinal)

- ကြက်သွန်နီသည် ချိတ်၌ အစုဉ်းလုပ်သည်။
 - ဥလာပါစေ့ကို မီးသပ်ပြီး မီးသပ်ခြောက် ခြင်းနာလေးခု ထောက်ဆေးဖျားဆီရောင်တွင် အသုံးပြုသည်။ အဆိပ်ရှိ သတ္တဝါကိုကုရာဓနုများတွင် ထုံးစံတိုင်းသက်သည်။ ကောင်း အရည်ညှစ်ဆောင်သည်ကောင်း လိပ်မေး လှိုင်ပျောက်သည်။ အစိတ်စားခြင်း၊ ရောဂါစားခြင်း၊ ထောင်စားခြင်းတို့ဖြင့် ဆီးချိုပ်၊ ဝမ်းချိုပ်၊ ဆီးပူ၊ ဆေးပိစော လိပ်မေးရောဂါ ပျောက်စေသည်။
 - ကြက်သွန်နီသည် အားကောင်းသည်။
 - နားကိုက်၊ နားပြည်ယိုရောဂါများအတွက်ဆေးဖျား မီးဖုတ် ခုတ် ညှစ်ရည်တို့ကို နားထည့်ပါက ပျောက်သည်။
- ကမ္ဘာ့အစားအစာ ပြန့်ပွားအစားအစာ အင်္ဂါပြတ်ခြင်းအရတွင် အများဆုံး အသုံးပြုကြသည်။

ပေါက်ရောက်သည့်အသီးများ (Distribution)
 စိုက်ပျိုးမှုပြန့်ပွားသည်။ Cultivated

ပွင့်/သီးရာသီ (Flowering/Fruiting Season) : ခန့်မှန်းမရှိ-ဓာတ်ငွေ့

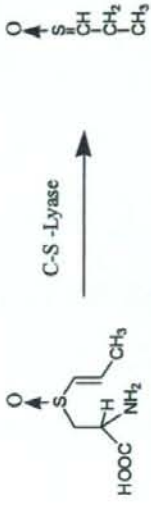
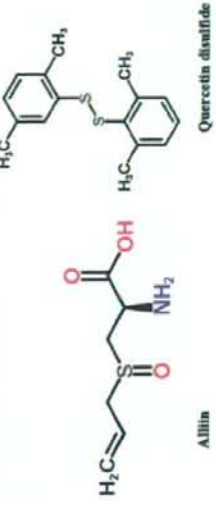
Uses: Rheumatism, Menstrual disorder, Constipation, Strenguli, Pile, Poison antidote for animal bites, Oliguria.

16 *Allium cepa* Linn.

Chemical Constituents

Sulfur and Quercetin, Thioalyl compound or Allins, and Allins, S-propenyl-L-cysteine sulfoxide. Quercetin, : disulfides, trisulfides, Cepase, and Vinyl ditellur. Thiathic acid, N-trans-feruloyl tyramine, beta-sitosterol-3 beta-glucopyranoside-6'-palmitate, sitosterol, daucosterol, tryptophane, adenine riboside. Vitamin C, vitamin B6, potassium.

S-propenyl-L-systeine sulfoxide Thiopropanal S-oxide

ကြက်ဟင်းခါး (Kyet-hin-kha)

Momordica charantia Linn.

မျိုးရင်း (Family) : **CUCURBITACEAE**

အင်္ဂလိပ်အမည် (English Name) : Bitter gourd
 မွန်အမည် (Mon Name) : Sot-ca-wee-katun
 ကချင်အမည် (Kachin Name) : Gaiyin

အပင်ပုံသဏ္ဍာန် (Habit) : နွယ်ပင် (Climber)
 အသုံးပြုရသည့်အစိတ်အပိုင်း (Part Used) : အရွက်၊ အသီး (Leaf, Fruit)

- ဆေးကုတ်ဝင်ခြင်း (Medicinal) -
- တုန်ပျား၊ ရုန်းပျား၊ အတွင်းပိုများသောနေ့ရက်များ၌ အသားညှပ်ရောင် အသားပါးရောင်၊ ပုဆပ်ခြင်း။
 - သွေးလွန်ခြင်း၊ ကျွတ်ကျွတ်ရောင်၊ အစွေးကုတ်သည့်နေရာတွင် ကြိတ်နီတည်ပါက ဖျောက်ကင်းသည်။
 - လည်ဆောင်ဆောင်ရောင်၊ ကာလဝမ်းဖျင်းရောင်၊ အဆစ်ရောင်ရောင်၊ လည်ဆောင်ရောင်၊ ကျွတ်ကျွတ်ရောင်၊ သက်သာ ဖျောက်ကင်းပေးသည်။

အသီး
 ပေါက်ရောက်သည့်အသေများ (Distribution)
 စိုက်ပျိုးမှုပြန့်နှံ့ခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့အပြားတွင် ပေါက်ရောက်နိုင်သည်။ သဘာဝလည်း ပေါက်သည်။ Grown all over Myanmar and cultivated.

ပွင့်/သီးရာသီ (Flowering/Fruiting Season): 1st crop October/ December
 2nd crop May/ July

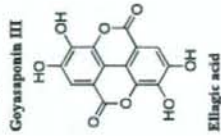
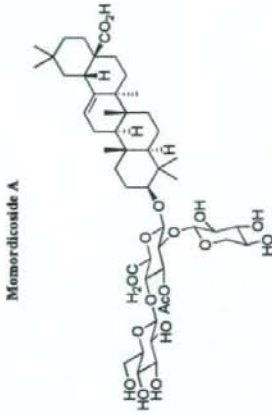
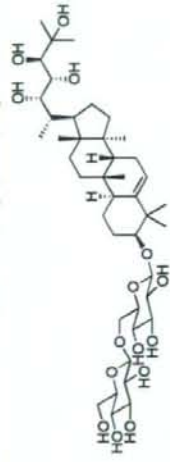
Uses: Jaundice, Dengue Fever, Rabies, Antibiotic for Stomach, Dropsy, Bronchitis cholera, Inflammation of joints.

18 *Momordica charantia* Linn.

Chemical Constituents

Cucurbitanoid-type glycosides; gonyglycosides A-H, goyasaponins LI, LIII. Proteins; monocharins. volatile; valeric acid, myric formate, amytricarate.

ကြောင်ပန်း: (Kyaung-pan)

Vitex trifolia Linn

မျိုးရင်း (Family) : VERBENACEAE

အင်္ဂလိပ်အမည် (English Name) : Indian wild pepper, Haste tree

အပင်ပုံသဏ္ဍာန် (Habit) : မျိုးပင်၊ ပင်သစ်
(Shrub, Small tree)

အသုံးရသည့်အစိတ်အပိုင်း (Part Used) : အရွက် (Leaf)

ဆေးကောက်ဝင်ပြင်း (Medicinal)

ပျံ့ သို့မဟုတ် ဖန်အရသာရှိ၍ ဝမ်းမီးကိုတောက်စေသည်။ အရွက် အကြောရောဂါ၊ နားပြည့်သို့ နားပိတ်စေရန်၊ အခြားရောဂါ၊ ညှောင့်ကွဲရောဂါ၊ တက်များ ပိတ်စေရန်များ၊ ကာလေးများစားစား ချောင်းဆိုးစေရန်၊ ဝမ်းအာဝမ်း ကိုက်ရောဂါများကို သက်သာချော့ကိုင်စေပါသည်။

ပေါက်ရောက်သည့်နေသမျှ (Distribution)

မြန်မာနိုင်ငံအပူပိုင်းနေသမျှ နှင့် ဗမာ့ အထိတွေ့ရသည်။ Grown wild in hot areas of

Myanmar and can be found up to 3000 ft asi

ဖွင့်/သီရောင် (Flowering/Fruiting Period) : တစ်နှစ်ပတ်လုံးပွင့်သည်။
Through out the year

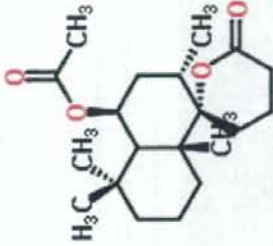
Uses: Gonorrhoea, Malaria, Ear diseases, Skin diseases, Cough, Flactulence, Dysentery, Diseases during pregnancy

19 *Vitex trifolia* Linn.

Chemical constituents

Norditerpene aldehydes, 1 and 2. Diterpenes : vitexifolin E, vitexifolin F, vitexifolactone, 6-acetoxy-9-hydroxy-13 (14)-lactone-16, 15-olide, and previtexifolactone .

Vitexifolin E

Reference

KIUCHI Fumiyuki¹, MATSUO Kenji² ITO Michiko³ QUI Tran Kim⁴ HONDA Gibo⁵New Norditerpenoids with Trypanocidal Activity from *Vitex trifolia*, Chemical & pharmaceutical bulletin, Vol.52, No.12(2004:201) pp. 1492-1494

ကြောင့်ရီသေ (Kyaung-yo-the)

Acalypha indica L

မျိုးရင်း (Family) : EUPHORBIACEAE

အင်္ဂလိပ်အမည် (English Name) : Indian Acalypha

အပင်ပုံသဏ္ဍာန် (Habit) : ဝင်ပျော (herb)

အသုံးပြုသည့်အစိတ်အပိုင်း (Part Used) : အရွက် (Leaf)

ဓာတ်ဖောက်ဝင်ပြင်း (Medicinal)

အပင်သည် အနည်းငယ် ပါထက်သည်။

- ကလေးများအတွက်ပြင်း ဝမ်းသွား တောအနံ့ပြင်း၊ အဆုတ်ရောင်ပြင်း၊ ပန်နာ၊ ငွေ့ဆိုး၊ အငွေ့ပြား ရောဂါများ၊ ငွေ့၊ ဝံ့ဆိုးရောဂါများနှင့် နှာရောင်ရီ၊ အကိုက်အခဲရောင်များကို သက်သာပျောက်ကင်းစေ ပါသည်။

ပေါက်ရောက်သည့်သေများ (Distribution)

အလွန်အေးသော တောင်ပေါ်ဒေသများအပူအပူ ခြေပြင်ဒေသများတွင် အနှံ့အပြား ပေါက်သည်။ Widely

distributed except very cold high mountains.

ပွင့်/သီးရာသီ (Flowering/Fruiting Period) :

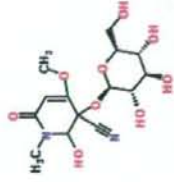
Uses: Phlegm, Diarrhoea, Vomiting, Asthma, Hypertension, Skin diseases, Ringworm, Puritis, Ear diseases, Lungs diseases.

20 *Acalypha indica* L.

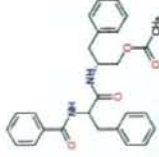

Chemical Constituents

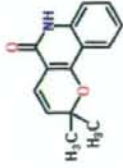
Aerial parts: cyanogenic glycoside, acalyphin, mauritiamin, citorin, nicotiflorin and biorobin. β -sitosterol, acalyphamide, aurantiamide, succinimide. Pyraoquinoline flinderisine.

Acalyphin

Aurantiamide acetate

Flinderisine

Reference

Nahrstedt, A., Hangeling, M. & Peterleit, F., 2006. Flavonoids from *Acalypha indica*. *Flotcrapia* 77(6): 484-486.

ကြောင်လျာ (Kyaung-sha)

Oroxylum indicum (L.) Kurz

မျိုးရင်း (Family) : BIGNONIACEAE

- အင်္ဂလိပ်အမည် (English Name) : Indian trumpet flower
- မွန်အမည် (Mon Name) : Sot-Gren-Itg
- ရှမ်းအမည် (Shan Name) : Maleinka (Mak)
- အပင်ပုံသဏ္ဍာန် (Habit) : ပင်လတ် (Medium size tree)
- အသုံးချသည့်အစိတ်အပိုင်း (Part Used) : အသီး၊ အပွင့်၊ အခေါက်
Fruit, Flower, Bark

ဆေးကုသဝင်ခြင်း (Medicinal)

- ပူ၊ ပန်၊ မီး၊ ငန်အရသာရှိပြီး၊ ဝမ်းမီးကိုထောက်ပံ့စေသည်။
အသီး - အစားထုတ်ရာ၌၊ ဝေဿလိယာကို လည်းကောင်း၊ တွင်း အပူပေးရာ၌၊ နှင့် လည်းကောင်း၊ ပန်မှာအပူပေးရာ၌၊ ကာလဝမ်းအပူကို နှလုံးတက်စေနိုင်ခြင်း၊ ရှိသော နို့ဗေဒနာများ။
- အဖျက် အခေါက် - သန်းမယ်၊ ဝမ်းမီးထောက်ခြင်း။
- အမြစ်ခေါက် - ပန်မှာ အပူပေးရာ၌၊ အစားထုတ်ရာ၌၊ သွားဖွားပြီး ကိုက်ခဲခြင်း၊ မျက်စိကွဲခြင်း၊ အဆီးအမြစ်ကိုက်ခဲခြင်း။
- အသီး - ဝမ်းမီးဝမ်းအပူပေးရာ၌၊ ဝမ်းမီးကို ဖြည့်ပေးရာကို ထောက်ပံ့ပေးရာ၌၊ အသုံးပြုနိုင်သည်။

ပေါက်ရောက်သည့်ဒေသများ (Distribution)

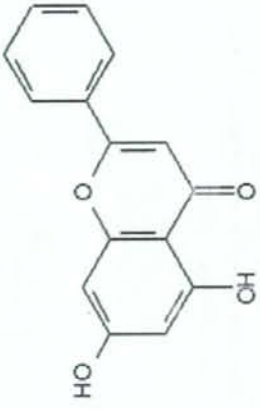
မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့အပြား ပေါက်ရောက်သည်။ Widely distributed in Myanmar
ပွင့်/သီးချိတ် (Flowering/Fruiting Period) : ဇွန်-ဇူလိုင် / ဇူလိုင်-ဇန်နဝါရီ
June - July/ July - September

Uses: Asthma, Cholera, Arthritis, Menstrual disorder, Indigestion, Migraine, Dysentery, Antidote for opium poison, Migraine.

21 *Oroxylum indicum* (Linn.) Kurz.

Chemical constituent
Flavonoids, chrysin.

Chrysin

References

1. Surah BK, et al., Synthesis and biological evaluation of novel C (7) modified chrysin analogues as antibacterial agents, Bioorganic and Medicinal Chemistry Letters 2006; 16(3): 221-224.
2. Chen LJ, et al., Isolation and identification of four flavonoid constituents from the seeds of *Oroxylum indicum* by high-speed counter-current chromatography, Journal of Chromatography, 2003; 988(1): 95-105.

ကြိတ်ဖုန် (Kyate-hman)

Eclipta alba Hassk

မျိုးရင်း (Family) : ASTERACEAE/COMPOSITAE

- အင်္ဂလိပ်အမည် (English Name) :
- မွန်အမည် (Mon Name) :
- ရှမ်းအမည် (Shan Name) :

အပင်ပုံသဏ္ဍာန် (Habit) : ပင်လျှော့ (Herb) အသုံးပြုရသည့်အစိတ်အပိုင်း (Part Used) : ပွင့်၊ သီး၊
 Five potent parts, i.e. Leaf, Fruit, Bark, Stem, Root

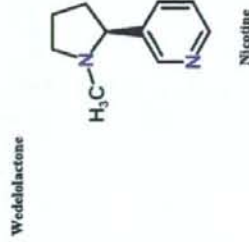
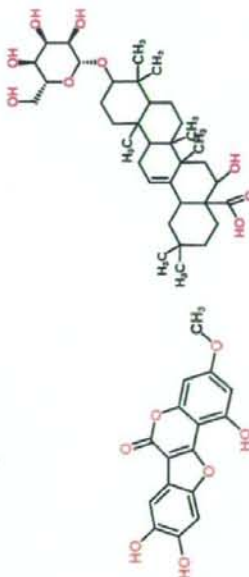
ဆေးစုတ်ဝင်ခြင်း (Medicinal) သီးသက်သက်ဆေးသုံးရုံ၏ အရွက်

- ဝေလင်ထိုး၊ ခေါင်းကိုက်ရောဂါ၊ အသည့်ရောင်ရောဂါ၊ အဆစ်ရောင်ရောဂါ၊ ဖျက်စီးအာနည်ခြင်း၊ နှာဆင်း ရောဂါ၊ သွားနဲ့ခြင်း၊ မီးယပ်ရောဂါ၊ အဟန့်တစ်ခြင်း။
- အားလုံးပေးဆေး အစေ့ပြားရောဂါ၊ အဆုတ်ရောင်ရောဂါ၊ ကလေးများ နှာဆေးအောင်စို့ခြင်းတို့ကိုလျှော့ကင်း၊ ခေါင်းညှစ်ခြင်း၊ ထပ်နက်ဆေးအစေ့ပြားရောင်ရောဂါ။

ပေါက်ရောက်သည့်နေရာများ (Distribution) :
 မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့အပြား တွင်ပေါက်ရောက်၍ နွေရာသီများတွင် ပေါင်းကုသို့ ပေါက်သည်။ Widely distributed in Myanmar and grown even as weeds in heavy rainfall areas.

ပွင့်/သီးရာသီ (Flowering/Fruiting Period) :
 Uses: Skin diseases, Tonic, Cough and Headache, Lungs diseases, Eye, Ear, Teeth diseases, Menopause disease, Hepatitis, Joints inflammation.

Chemical Constituents
 Resin, Ecliptine, nicotifac, glucosides, alkaloids, weddelactone, demethylweddelactone, wedelic acid, apigenin, luteolin, b-anthr. Dascoesterol, Ecliptasaponin A (triterpenoid glucoside), stigmasterol-3-O-glucoside, 3-beta-O-beta-D-glucopyranosyl-19beta-hydroxyolean-12-ene-28-olic acid, 28-O-beta-D-glucopyranoside,

ကွမ်းစားဂဗန်း (Kun-sa-gamone)

Alpinia galangal (L.) Willd.

Cited as; *Languas galanga* L

မျိုးရင်း (Family) : ZINGIBERACEAE

- အင်္ဂလိပ်အမည် (English Name) :
- မွန်အမည် (Mon Name) :
- ရှမ်းအမည် (Shan Name) :

- အပင်ပုံသဏ္ဍာန် (Habit) : ပင်ပျော့ (Herb)
- အသုံးပြုသည့်အစိတ်အပိုင်း (Part Used) : ဥ (Bulb)

ဆေးကော်ဝင်ခြင်း (Medicinal)

စမ်း သီး ဝန်ရသာအရသာရှိ၍ ဝမ်းဗိုက်တောက်ပေါင်း ခိုင်ကိုအေးစေသည်။
 ဥ - ဓမ္မာရောင်ရောင်၊ သွားကိုက်ခြင်း၊ အပုပ်နံ့ထွက်ခြင်း၊ သီးချွပ်ရောင်၊ ခံတွင်းပျက်၊
 အော့အန်ခြင်းများများကောက် ကင်းစေနိုင်သည်။ တက်ပျော့ရောင်၊ လိမ်းအားပေးသည်။

ပေါက်ရောက်သည့်အသေများ (Distribution)

စိုက်ပျိုးစင်မြင်သည်။ Cultivated.

ပွင့်/သီရာသီ (Flowering/Fruiting Period) :

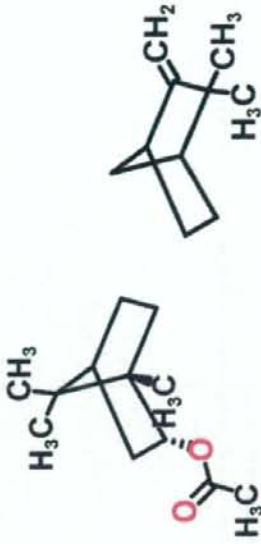
Uses: Cough, Oliguria, Loss of Appetite, Tooth-ach, Epilepsy, Aphodiasic

23 *Alpinia galangal* (L.) Willd.

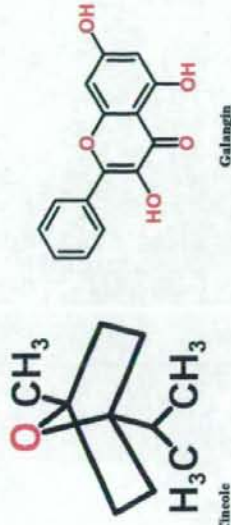

Chemical constituents

Fornicol, bornyl acetate, camphene, cineole, p-cymene, galangin, 1'-acetoxychavicol acetate

Bornyl acetate
Camphene

Cineole
Galangin

ကွမ်းရွက်ပင် (Kwan-ywet-pin)

Piper betle Linn.
 နို့ရင်း (Family): **PIPERACEAE**

- အင်္ဂလိပ်အမည် (English Name) : Betel vine
 ကချင်အမည် (Kachin Name) : Bu, Buru
 ရှမ်းအမည် (Shan Name) : Pu
 အပင်ပုံသဏ္ဍာန် (Habit) : နွယ်ပင် (Climber)
 အသုံးရသည့်အင်္ဂါအပိုင်း (Part Used) : အရွက် (Leaf)

ဝေဆာကပ်ဝင်ခြင်း (Medicinal)

- ကွမ်းရွက်သည် ဝမ်း ခါး ပျက်စီးစေသောအရာဖြစ်သည်။
- ညစ်ညမ်းမှုများကို ဖယ်ရှားပေးရန်နှင့် နားနာခြင်းကို ပျောက်စေရန်။
 - ဝမ်းကို နှော့နှော့နိုင်စေရန်နှင့် ချွေးထွက်စေရန်။
 - ကြွက်သားများကို ချောမွေ့စေရန်နှင့် ချွေးထွက်စေရန်။
 - နားထူးခြင်းကို ဖယ်ရှားပေးရန်နှင့် ချွေးထွက်စေရန်။
 - ကလေးများအား ချွေးထွက်စေရန်နှင့် ချွေးထွက်စေရန်။
 - ကွမ်းရွက်ကို သွေးဆေး သွေးဖျက်စေရန်နှင့် တွဲဖက် သုံးစွဲရသည်။

ဝေါက်ရောက်ရာဒေသ (Distribution)

စိုက်ပျိုးစေနိုင်သည်။ Cultivated.

ပွင့်/သီးရာသီ (Flowering/Fruiting Season) :

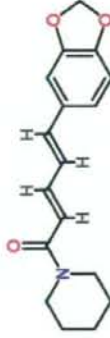
Uses: Indigestion, Fluctulence, Fever, Ailment, etc. in children, Diarrhoea, Indigestion, Whooping cough, Mentally illness due to menstrual disorder, Asthma, Chest congestion, Eye sore.

24 *Piper betle* Linn.

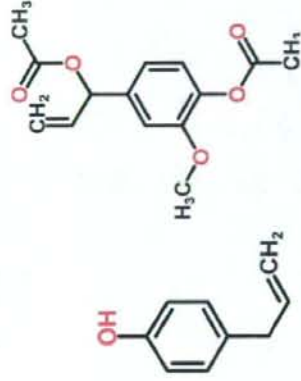

Chemical constituents

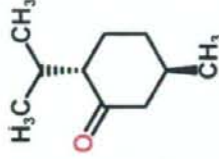
Aromatic oil, alkaloid: piperine, volatile oil; chavicol, eugenol, terpinene, cineole, caryophyllene, cardinene, menthon.

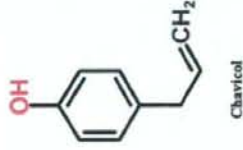
Piperiac

Eugenol

Menthon

Chavicol

ကွမ်းသီးပင် (Kun-thi-pin)

Areca catechu L.
မျိုးရင်း (Family): ARECACEAE

အင်္ဂလိပ်အမည် (English Name) : Betel nut palm, Areca palm

အတိတ်အမည် (Habit) : ကွမ်းသီးပင် (Palm)

အသုံးအဆောင်အစိတ်အပိုင်း (Part Used) : အသီး (Fruit)

ဆေးကုသရန် (Medicinal)

- အသီးသည် ဖိစိတ်ပေးပြီး ဝမ်းဗိုက်ကို တောက်ပေးပါသည်။ ဝမ်းဗိုက်ကို တောက်ပေးပါသည်။ အဝမ်းကို တောက်ပေးပါသည်။
- ဝမ်းဗိုက်ကို တောက်ပေးပါသည်။ ဝမ်းဗိုက်ကို တောက်ပေးပါသည်။ ဝမ်းဗိုက်ကို တောက်ပေးပါသည်။

ပျံ့နှံ့မှု (Distribution)

ပျံ့နှံ့မှု (Distribution) : Cultivated.

ပွင့်/သီးရာသီ (Flowering/Fruiting Season) :

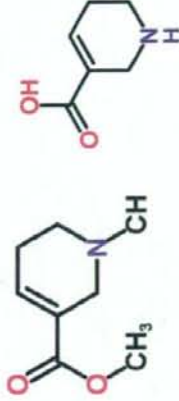
Uses: Druggish, Loss of appetite, Diarrhoea.

25 *Areca catechu* L.

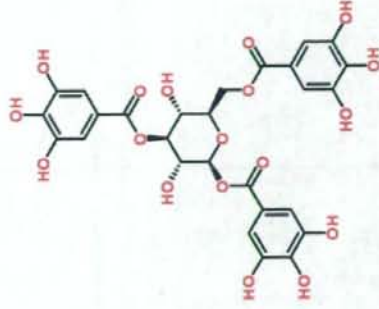

Chemical Constituents

Alkaloids; arecoline, arecaine, gavadine, phlobaphene tannins. Fix oil.

Arecoline Gavadine

Phlobaphene tannin

ကျွဲကျောင်းမှင်းဆေး (Kywe-kyauing-hmin-se)

Euphorbia hirta Linn

မျိုးရင်း (Family) : EUPHORBIACEAE

အင်္ဂလိပ်အမည် (English Name) : Australian Asthma Weed,

Milk Weed

မှန်အမည် (Mon Name) : Kanoh-tanow Pryn

အသုံးပုံသဏ္ဍာန် (Habit) : ပင်ပျော့ (Herb) အသုံးပြုရသည့်အစိတ်အပိုင်း (Part Used) : ပွင့်၊ သီး

5 potents parts, i.e. Leaf, Fruit, Bark, Stem, Root

ဆေးကုသခြင်း (Medicinal)

အသုံးပြုရသည့် မျိုး သီး၊ စပ်၊ ငန်း ပုံသဏ္ဍာန်အရသာရှိ၏။

- တက်သက်၊ ရင်ဘတ်အောင်း ပန်းနာ၊ ကလေးများ၊ ရွှေပင်ဆိုး၊ သလိပ်တပ်၊ ဝမ်းကိုက်သွေးပါ၊ အစာအိမ် ရောဂါများကိုသက်သာပျောက်ကင်းစေသည်။
- ဓမ္မစွဲကိုဖြိုဖျက်လိုသည့်ပျောက်ကင်းစေသည်။

ဓါတ်ရောက်သည့်ဒေသများ (Distribution)

မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့အပြားတွင် ဓါတ်ရောက်သည်။ Widely distributed in Myanmar

ပွင့်/သီးရသော် (Flowering/Fruiting Period)

:

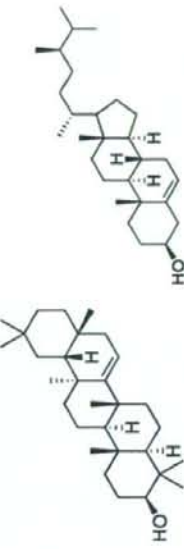
Uses: Measles, Asthma, Flactulence, Dysentery, tapeworms, Pimple (Acne), Cough, Phlegm in children.

26 *Euphorbia hirta* Linn

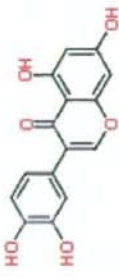

Chemical constituents

A gum resin. Triterpenoid; taraxerol, fraxonoid; quercetin, quercetin. Sterol; campesterol, jmbutiol.

Taraxerol, Campesterol

Quercetin

ကျွန်း (Kyun)

Tectona grandis Linn. f
 မိုးရင်း (Family) : VERBENACEAE

- အင်္ဂလိပ်အမည် (English Name) : Teak
- ကချင်အမည် (Kachin Name) : Mai-sak
- ကရင်အမည် (Kayin Name) : Palu
- ချင်းအမည် (Chin Name) : Klor
- ရှမ်းအမည် (Shan Name) : Mai-sa-lan
- အပင်ပုံသဏ္ဍာန် (Habit) : အပင်ကြီး (Tree)
- အသုံးပြုသည့်အစိတ်အပိုင်း (Part Used) : အခေါက်၊ အသား၊ အသီး (Bark, Wood, Fruit)

- ထောက်ပံ့ပေးခြင်း (Medicinal)
- နှစ်ပတ်လည်အတွင်း ဝမ်းဗျားရောဂါ
 - အစာအာရုံစွမ်းရည်
 - ယားနား၊ ဆီးချိုရောဂါ၊ နှိုးနှိုးရောင်ရောဂါများကို ပျောက်ကင်းစေပါသည်။

ပျံ့နှံ့မှုဒေသ (Distribution) : Widely distributed in Myanmar

ဖွင့်/သီးရာသီ (Flowering/Fruiting Season) : ဇွန်-ဇူလိုင်၊ ဩဂုတ်-အောက်တိုဘာ
 June-July
 August-October

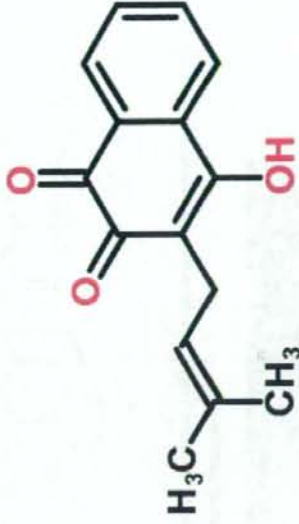
Uses: Menstrual disorder, Diarrhoea, Inflammation, Oliguria, Herpes, Purigo, Galactogogus.

27 *Tectona grandis* Linn. f.

Chemical constituents

Calcium phosphate, silica and ammonium and magnesium phosphate. Resin, seed; baland fatty oil. Lapachol

Lapachol

Reference

TAKAHASHI Mari, FUCHINO Hiroyuki, SATAKE Motoyoshi, AGATSUMA Yutaka, and SEKITA Setsuko: In Vitro Screening of Leishmanicidal Activity in Myanmar Timber Extracts(Pharmacognosy), Biological & pharmaceutical bulletin, Vol.27, No.6(200-40601) pp. 921-925

ခပေါင်းကြီး: (Kha-baung-gyi)

Strychnos nux-vomica L.

မျိုးရင်း: (Family): LOGANIACEAE

အင်္ဂလိပ်အမည် (English Name) : Burmese Strychnine tree

အပင်ပုံသဏ္ဍာန် (Habit) : အပင်ကြီး (Tree)

အသုံးပြုသည့်အစိတ်အပိုင်း (Part Used) : အစေ့ (Seed)

ဓာတ်ပေါက်ဝင်ခြင်း (Medicinal)

ပိုးမွှား၊ ဖန်တီး၊ ပုစွန်၊ ဝမ်းဗီးကိုတောက်ပေးသည်။

- လျှော့အဖျား၊ လျှော့အဖျား၊ ဆေးကောင်းစေသည်။ သွား ကိုယိဉ်အားကိုးပေးသည်။ သလိပ်ရောဂါကိုပျောက်စေ သည်။
- ဓမ္မဗျူသိယံပျောက်နိုင်သည်။ ဝမ်းကိုက်၊ ဝမ်းရောင်၊ နာတာရှည်အစားပေးခြင်း၊ နှလုံးအားနည်းခြင်း၊ ပန်နား၊ အဖျဉ်းရောဂါ၊ ပိန်းတော်၊ ဆေးကောင်းရောဂါကို ပျောက်စေနိုင်သည်။

ပေါက်ရောက်ရာဒေသ (Distribution)

အနံ့အငြားတွင်ပေါက်ရောက်သည်။ Widely distributed.

ပွင့်/သီးရာသီ (Flowering/Fruiting Season) : ဧပြီ-စွန်လများ

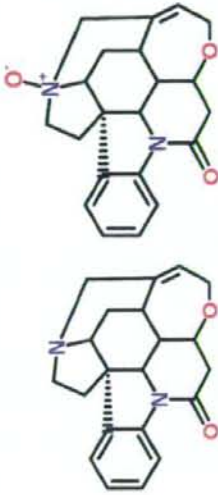
Uses: Hypotension, Tonic, Phlegm, Rabies, Diarrhoea, Indigestion, Heart weakness, Asthma, Oedema, Facial Epilepsy, Antipyretic, Haemetamensis, Biliousness

28 *Strychnos nux-vomica* Linn.

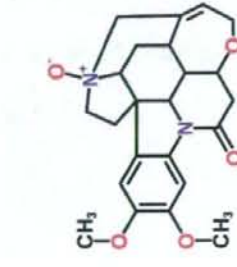
Chemical constituents

Seed: Strychnaine, Brucine, Strychnine N-oxide, Brucine N-oxide, vomitine

Strychnine

Strychnine N-oxide

Brucine N-oxide

Vomitine

ခေါင်ရန်ပင် (Khaun-yan-pin)

Hibiscus rosa-sinensis L.

မျိုးရင်း (Family): **MALVACEAE**

အင်္ဂလိပ်အမည် (English Name) : Shoe flower, Chinese hibiscus

ရှမ်းအမည် (Shan Name) : Mauk-mamu, Maulemnae

အပင်ပုံသဏ္ဍာန် (Habit) : ချိုပင် (Shrub)

အသုံးရသည့်အစိတ်အပိုင်း (Part Used) : အပွင့် (Flower)

ဆေးကော်ဝင်ခြင်း (Medicinal)

ခေါင်ရန်ပင်သည် အေး၊ ချို၊ ချဉ်အရသာရှိ၍ ဝမ်းနီးတောက်ပေသည်။ ကိုယ်ပိုက်တိုက်ပေသည်။ နားကျက်ကိုက်ခြင်းကိုပျောက်စေ သည့်။ မိယပ်ပစ္စည်းများ၊ နှာပေါင်းဆေးလျှော်ရောင်၊ သီးဗွေ ချောင်းကျရောင်၊ သွက်အားနည်းရောင်၊ သားအိမ်နှင့် ယောဖိုကိုက်ရောင်ရောင်ကို အထွက် အပွင့်ကိုအစဉ် သကြားနှင့်စားရသည်။

ပေါက်ရောက်ရာဇေဝ (Distribution)

စိုက်ပျိုးပင်ဖြစ်သည်။ Cultivated.

ပွင့်/သီရာသီ (Flowering/Fruiting Season) : တစ်နှစ်ပတ်လုံးပွင့်သည်။

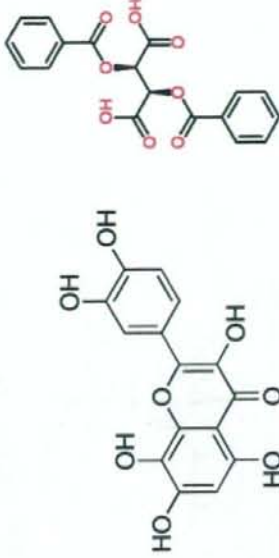
Uses: Stabilize pregnancy, Bleeding nose, Gonorrhea, Pain in Pregnancy, Weakness in sperm production, Menorrhagia, Uterus disease, Aches in body limbs.

29 *Hibiscus rosa-sinensis* Linn.

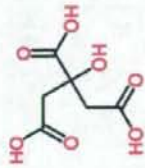

Chemical constituents

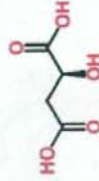
Mucilage, citric acid, malic acid, tartaric acid, hibiscus acid, khibiscu acid, thibamine, gossypetin, myristic acid, palmitic acid

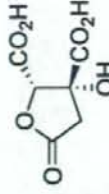
Gossypetin

Citric acid

Malic acid

Hibiscus acid

Tartaric acid

ခန်းတောက် (Khan-taut)

Coptis teeta Wall

မျိုးရင်း (Family) : RANUNCULACEAE

- အင်္ဂလိပ်အမည် (English Name) : Gold thread
- အဝင်ပုံသဏ္ဍာန် (Habit) : ဝင်စည်ပင်ဆွေ (Perennial herb)
- အသုံးပြုသည့်အစိတ်အပိုင်း (Part Used) : အမြစ် (Root)

ဆေးဖက်ဝင်ခြင်း (Medicinal) - သလိပ်၊ ချောင်းဆိုး၊ ပန်းနာ၊ ခင်ကြပ်၊ ဝေလွန်း၊ ဝမ်းကိုက်၊ ချောင်း၊ တွက်ဖျား၊ ချောင်း၊ မျက်စိအတွက် ဖြစ်ပေါ်လာသော အမြစ်ပုံနှိုင်းသည့် ဖြေဆေး၊ ကလေးများအဆုတ်ရောင် ဖြစ်စေသည့် ချောင်းဖျားကို သက်သာပျောက်ကင်းစေပါသည်။

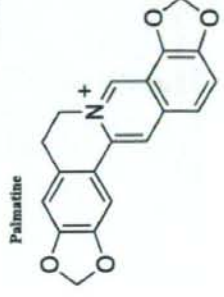
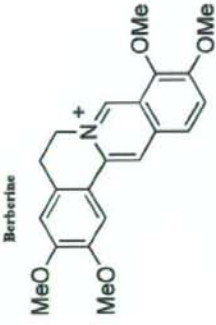
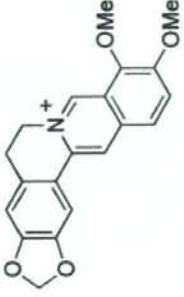
ပေါက်ရောက်သည့်နေရာများ (Distribution) - ပြန်မာနိုင်ငံအရှေ့မြောက်ပိုင်း မိတာ ၃၀၀ အထိ ပေါက်ရောက်သည်။
Grown North-eastern Myanmar up to 300 m asi

ပွင့်/သီးရာသီ (Flowering/Fruiting Period) :
Uses: Phlegm, Cough, Asthma, Lungs congestion, Snake poison, Dropsy, Dysentery, Malana, Lungs inflammation.

30 Coptis teeta Wall.

Chemical constituents
Berberine, optisine, palmatine, woorzaine

Coptisine

ချေးသီးပင် (Khey-thee-pin)

Semecarpus anacardium L.f.
 (Family): ANACARDIACEAE

အင်္ဂလိပ်အမည် (English Name) : Marking nut tree
 ရှင်အမည် (Shan Name) : Mai-ka-aung

အပင်ပုံသဏ္ဍာန် (Habit) : ပင်ကြီး (Tree)
 အသုံးရသည့်အစိတ်အပိုင်း (Part Used) : အသီး (Fruit)

ဓာတ်ကုစင်ခြင်း (Medicinal)

- မိမိပေါ်တင်၍ ထွက်လာသော အဆိပ်အတောက်ဆေး နှိမ်သုံးဆဲ ဆေးသောက်ပါက ဆေးပင်ဆီရောင်ပျောက်သည်။ ကလေး များ သလိပ်ကြည့်ခြင်း၊ ဆေးပင်ဆီရောင်ပျောက်သည်။
- ကြွက်ခွဲပေးသော အဆိပ်ရောင်ပျောက်သည်။
- နှစ်ဆီဖြင့်လေသွန်းလိပ်ပေးပါက ဗွား ဝဲ ယားရာ ပျောက် သည်။
- သွက်ဖျားပိရောင်၊ အဆိပ်ရောင်ပျောက်တုံ့အတွက် ဆေး ပေးစီရင်စေသင့်သည်။

ပေါက်ရောက်ရာဇော (Distribution)

မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့ အမြစ်ပင်လေးများတွင်ပေါက်ရောက်သည်။ Grown all Evergreen Forests in Myanmar.

ပွင့်/သီးရာသီ (Flowering/Fruiting Season)

: မတ်လ-ဧပြီလ/ နိုဝင်ဘာလ-ဖေဖော်ဝါရီလ
 March-April
 November-March

Uses: Cough, Phlegm in children, Inflammation of joints, Ringworm, Purigo, Scabies, Moter paralysis

31. *Semecarpus anacardium* Linn. f.

Dried Fruit

Chemical Constituents

Urushiol related compounds, Compound I, Compound II, Compound III
 Active compounds for anti-rhsumantiensti(Compd. I: strong)
 (Compd.2., 3: weak)

Compound 1

Compound 2

Compound 3

Urushiol

ချင်း (ဂျင်း) (Gyin)

Zingiber officinale Roscoe

မျိုးရင်း (Family) : ZINGIBERACEAE

- အင်္ဂလိပ်အမည် (English Name) : Ginger
- မွန်အမည် (Mon Name) : Sot-gren itg
- ရှမ်းအမည် (Shan Name) : Maleika (Mak)
- အပင်ပုံသဏ္ဍာန် (Habit) : ပင်ပျော့ (Herb)
- အသုံးပြုသည့်အစိတ်အပိုင်း (Part Used) : ချင်းအောက်ပင်စည်
Rhizome

ဆေးဖက်ဝင်ခြင်း (Medicinal)

ပေး၊ ခါးထက်အရသာရှိ ဝမ်းမီးကိုတောက်စေသည့်
 နှာထေးချောင်းသို့ ပန်းနား၊ ရင်ကျပ်၊ အော့အန်ခြင်း၊ ကြီးထွားခြင်း၊
 ကာလသစ်ရောဂါ၊ နားကပ်၊ အဆစ်အမြစ် ကိုက်ခဲရောဂါတို့ဖြင့် သွားကပ်၊
 တုတ်တော့၊ အစာ မကြေခြင်း စသည့်ရောဂါများကို သက်သာပျောက်ကင်း
 စေပေးသည့် သွေးအေးတုံ့ပေးပါသည်။

ပေါက်ရောက်သည့်ဒေသများ (Distributed)

စိုက်ပျိုးပင်မြို့သည်။ Cultivated.

ပွင့်/သီးရာသီ (Flowering/Fruiting Period)

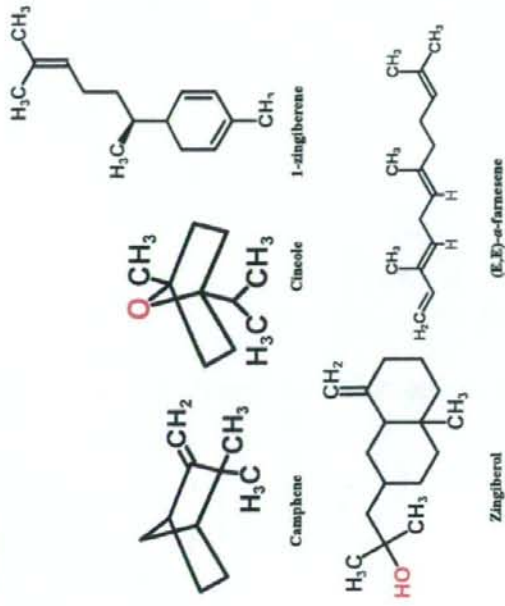
Uses: Cold, Cough, Chest congestion, Cholera, Influenza, Indigestion, Hiccups, Inflammation of joints, Asthma.

32. *Zingiber officinale* Roscoe

Chemical constituent

Volatile oil, β -phellandrene, (+)-camphene, cineole, cineol, cineol, borneol, 1-zingiberene, β -bisabolene, (E,E)- α -farnesene, β -sesquiphellandrene. Sesquiterpen alcohol; zingiberol, [6]-gingerdiol.

ငရုတ် (Nga-yok)

Capsicum annuum L.

မျိုးရင်း (Family) : SOLANACEAE

အင်္ဂလိပ်အမည် (English Name) : Chili

အပင်ပုံသဏ္ဍာန် (Habit) : ရှုပင် (Shrub)

အသုံးပြုသည့်အစိတ်အပိုင်း (Part Used) : အသီး (Fruit)

ထေးဖောက်ပင်၌ (Medicinal)

ပြင်သစ်အရသာရှိ ဝမ်းဗီးကိုထောက်ပေးသည့် အသီး - ဗဲတွင်းပျက်ရောဂါ၊ မီးလှူရောဂါ၊ သည်းခံခြေရောဂါ၊ အသံပင် အသံပျက်၊ အစာမခြေခြင်း၊ အကြော အသစ်အကြွပ်ရောင်ခြင်းကို သက်သာပျောက်ကင်းစေသည်။ ပရိုစတေ့ဂျင်သည်။

ပျက်ရောက်သည့်ဧကယျား (Distribution)

နိုင်ငံတော်၌ဖြစ်သည်။ Cultivated

ပွင့်/သီးရာသီ (Flowering/Fruiting Season):

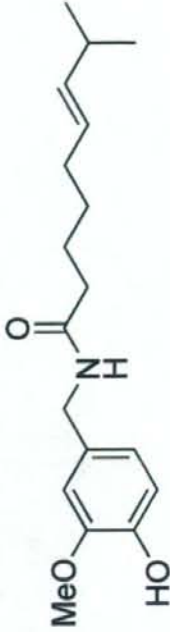
Uses: Appetite loss, Bile disease, Vocal cord disease, Indigestion, Inflammation of muscles and joints.

33 *Capsicum annuum* Linn.

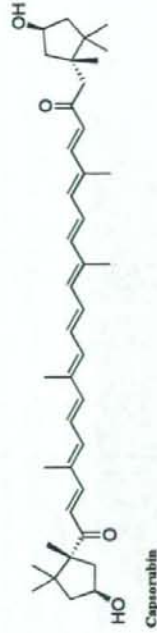

Chemical constituents

Capsaicin, dihydrocapsaicin, nordihydrocapsaicin, Capsorabin, carotene

Capsaicin

Capsorabin

ငရုတ်ကောင်း (Nga-yok-kaung)

Piper nigrum Linn

မျိုးရင်း (Family) : PIPERACEAE

အင်္ဂလိပ်အမည် (English Name) : Black pepper
 မွန်အမည် (Mon Name) : Mawrite Nawa

အပင်ပုံသဏ္ဍာန် (Habit) : နွယ်ပင် (Climber)
 အသုံးပြုသည့်အစိတ်အပိုင်း (Part Used) : အထူ (Seed)

ဓာတုဗေဒဆိုင်ရာအမည် (Medicinal)

ဗူး မီးစင်သောအရသာရှိ၍ ဝမ်းဗီးကိုထောက်ပံ့ပေးပြီး
 အထူ - ငရုတ်ပင်၏ ပန်းခွက်ကြွေရောင်ကို အဆက်ပြတ်သွားသောအခါတွင်
 ကြွတ်ဖျက်သည့်အရသာရှိပြီး နှာခေါင်းသွေးလျှံ ညှို့့ထိုးရောင်ကို အဖျားပင်
 အစားပြုနိုင်ပြီး ဆီးချိုခြင်း၊ ဝမ်းဗီးပင်ရောင်၊ လိမ်းဆိပ်ရောင်ကို
 ဝေလထိုးဝေလဆောင့် ရောင်တို့ကိုသက်သာပျောက်ကင်းစေပါသည်။

ပေါက်ရောက်သည့်အသေများ (Distribution)
 ကမ်းရိုးတန်းအသေများဖြစ်သည့် ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်း၊ ထိုရခိုင်ကမ်းရိုးတန်းနှင့် ကချင်ပြည်နယ်တို့တွင်
 ပေါက်ရောက်နိုင်ပြီးသည်။ Myanmar coastal areas such as Rakhine and Taninthayee
 and also in Kayin State. Grown and cultivated.

ဖွင့်/သီးရာသီ (Flowering/Fruiting Season):

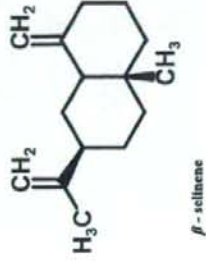
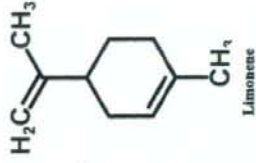
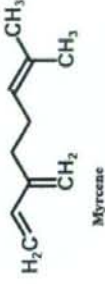
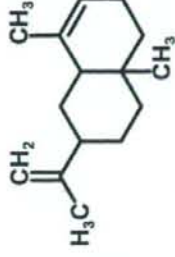
Uses: Cough, Asthma, Diarrhoea, Night blindness, Bleeding nose, Rabies, Indigestion, Oliguria, Pile.

34 *Piper nigrum* Linn

Chemical constituents

Volatiles: β -bisabolene, camphene, β -caryophyllene, α -cubebene, β -fenchene, hydrocarveol, Alkaloid: piperine, piperettine, piperolein A and B, piperidine, limonene, myrcene, myristicine, α - and β -selinene, α -thujene.

Limonene

α -thujene

β -selinene

ငှ (Ngu)

Cassia fistula Linn

မျိုးရင်း (Family) : CAESALPINIACEAE

35 *Cassia fistula* Linn.

အခြားသောမြန်မာအမည် (Other Myanmar Name) : ငှငွေ့
 အင်္ဂလိပ်အမည် (English Name) : Pudding pipe tree,
 Purging cassia

ကချင်အမည် (Kachin Name) : Gawhgu
 ကရင်အမည် (Kayin Name) : Ka-zo
 ရှမ်းအမည် (Shan Name) : Mai-lum

အပင်ပုံသဏ္ဍာန် (Habit) : အပင်လတ် (Medium tree)
 အသုံးချသည့်အစိတ်အပိုင်း (Part Used) : ပွင့်ငါးပါး၊ အရွက်၊ အသီး၊ အနှစ်၊
 အမြစ် (Five potent parts,
 Leaf, Fruit, Stem, Root)

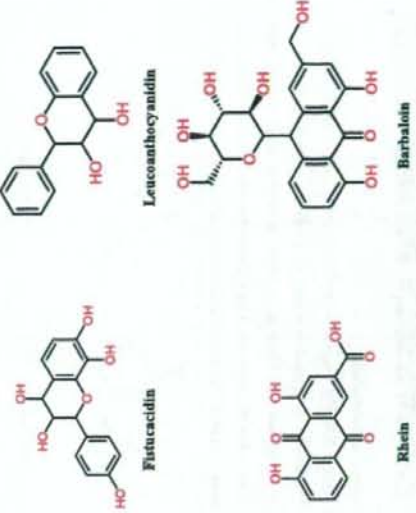
စေ့၊ မျိုး သက်အရွယ်အရင့် ဝမ်းနီးကိုပင်ကြည်ပေးပြီး ဝမ်းကိုသက်စေသည့်
 ပွင့်ငါးပါး - ဓမ္မနာ၊ ဝါဠိသတ်၊ အစိုအပြောအတုများ
 အရွက် - ဝေလုံး၊ အဆင်ရောင်ခြင်း၊ နုနာ၊ ဝမ်းချင်း
 အသီး၊ အနှစ် - ဆီးတောင့်၊ ဆီးချွပ်ရောဂါများ၊ ဝမ်းချွပ်ရောဂါ၊ နား၊ ဝေလုံးများ၊
 ကာလေးများဝမ်းဆီးရောင်ရောဂါ၊

အမြစ် - ဝေလုံးရောဂါကို သက်သာချောက်ကင်းစေပါသည်။
 ဝမ်းကိုရောက်သည့်စေ့များ (Distribution)
 မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့အပြားတွင်ပေါက်ရောက်သည်။ Widely distributed in Myanmar
 ပွင့်/ဆီးချွပ် (Flowering/Fruiting Season) : ခရီး-ဝေ/ နွေ-ပြောင်း
 April - May/ June - August

Uses: Ringworm, Purigo, Herpes, Leprosy, Constipation, Oliguria, Joints
 inflammation, Stranguli

Chemical Constituents

Fruit: sugar, gum, gluten, fistic acid. Seed: gallicannosana.
 The bark and hardwood: fisticacidin, leucoanthocyanidin, 3,4,7,8,4'-pentahydroxyflavan,
 barbaloin and rhein. Leaves: Bi- and Triflavanoids; (-)-epiafzechin and its 3-O-glucoside,
 (-)-epicatechin and procyanidin B-2, biflavanoids and two triflavanoids

References
 1. V. K. Murty, T. P. P. Rao and V. Venkateswara, Chemical examination of Cassia fistula,
 Tetrahedron, Volume 23, Issue 1, 1967, Pages 515-518
 2. MORIMOTO Saitoh, NONAKA gen-ichiro, Chen Rong-Fu and NISHIOKA Itois : Tannins and
 Related Compounds. LXI : Isolation and Structures of Novel Bi- and Triflavanoids from the
 Leaves of Cassia fistula L., Chemical & pharmaceutical bulletin, Vol.34, No.1(1986)125 pp. 39-47